

Program Tempus, který modernizoval i české univerzity, slaví dvacetiny

Tisková zpráva

14.10.2010, Praha

Tempus byl jednou z prvních evropských aktivit, které začátkem 90. let pomáhaly otevřít českým vysokým školám cestu ke spolupráci se západoevropskými univerzitami. Program, kterému řada univerzit v České republice vděčí za svůj rozvoj, letos slaví 20. narozeniny.

Tehdejší Evropské společenství v roce 1990 reagovalo na pád Berlínské zdi a železné opony a vytvořilo program, jehož cílem bylo pomoci zemím střední a východní Evropy při přechodu k demokracii i v oblasti vysokoškolského vzdělávání. K nezbytné modernizaci a reformě univerzit využívalo program Tempus také Československo a po rozdělení společného státu nechyběla mezi zapojenými zeměmi ani Česká republika.

Podpora vysokým školám měla v rámci programu různou podobu, od pomoci při inovaci osnov přes rady pro zlepšení systému řízení univerzit až po asistenci při rozvoji vztahů s podniky a firmami. Základní princip byl ale vždy stejný – několik vysokoškolských institucí ze členských zemí Evropské unie asistovalo partnerským zemím ze střední a východní Evropy prostřednictvím strukturovaného partnerství a podrobně zpracovaného projektu. Důležitou roli hrálo v projektech Tempus zejména předávání zkušeností a bezprostřední spolupráce mezi vysokými školami.

Čeští účastníci programu Tempus byli v letech 1990 až 2001 velmi aktivní zejména v projektech týkajících se těch oblastí vzdělávání, které byly důležité pro úspěšný vstup České republiky do Evropské unie. Nově ustavená Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy (FSV UK) v Praze se díky tomu stala jedním z důležitých center pro získávání informací o politice a legislativě EU.

Podle profesorky Lenky Rovné z [Institutu mezinárodních studií](#) FSV UK pomohl grant z programu Tempus, který škola získala v roce 1999, nejen k navázání mnoha důležitých kontaktů, ale přispěl i k vybudování učebny evropských studií vybavené špičkovým technickým zařízením. Ze stejného zdroje se zrodila také dnešní knihovna evropských studií. „*Cílem projektu bylo vybudovat udržitelnou platformu, která bude rozvíjet aktivity v oblasti šíření povědomí studentů a široké veřejnosti o Evropské unii, provádět výzkumné aktivity a školit nejrůznější cílové skupiny, od studentů středních a vysokých škol, přes úředníky veřejné správy až po zástupce neziskového sektoru a komerční sféry. Hlavním výstupem tohoto projektu bylo vytvoření centra evropských studií a pozdější akreditace magisterského studijního programu Evropská studia. Díky projektu Tempus bylo založeno i občanské sdružení [EUROPEUM](#), které sdružuje doktorandy a sympatizanty katedry západoevropských studií a ze kterého se později vznikl Institut pro evropskou politiku,*“ říká Lenka Rovná.

Univerzity z České republiky ale vynikaly také v projektech zaměřených na rozvoj spolupráce mezi vysokými školami a průmyslem. [Vysoké učení technické v Brně](#) bylo v roce 1993 zřejmě první českou univerzitou, která se začala zajímat o komerční využití výsledků výzkumu, a tak projekty Tempus realizované v letech 1996 a 1997 napomohly vzniku [Útvaru transferu technologií](#). Ten pomáhá uplatnit výsledky univerzitního výzkumu v podnikatelské a průmyslové sféře, čímž nejen výrazně podporuje rozvoj školy, ale zároveň přispívá ke zvýšení inovačního potenciálu jihomoravského regionu a jeho hospodářskému rozvoji.

Úspěch programu Tempus v 90. letech později vedl k jeho rozšíření, postupně do něj byly zařazeny nástupnické republiky Sovětského svazu, země západního Balkánu nebo některé středomořské státy. Po vstupu České republiky do EU v květnu 2004 se také výrazně změnila role českých vysokých škol. Ty už nyní nepřijímají pomoc od jiných, jako tomu bylo v letech 1990 až 2001, ale naopak mají možnost předávat své zkušenosti a podílet se tak na modernizaci univerzitního vzdělávání v nových partnerských zemích.

Motivaci k další účasti v programu Tempus vysvětluje Mgr. Martin Glogar, koordinátor pro podporu projektů z Centra zahraničních studií [Masarykovy univerzity](#) v Brně. „*Program Tempus jsme vnímali jako příležitost zapojit se do šíření evropského know-how v oblasti vzdělávání. Již první setkání nás přitom vyvedlo z etnocentrického omylu - v praxi totiž nejde o jednosměrné předávání zkušeností, prospěch z projektů mají obě strany. Motivovala nás ale také šance na šíření dobrého jména Masarykovy univerzity, protože Tempus má prestižní postavení. V neposlední řadě program vnímáme jako cestu k zahájení spolupráce s institucemi v zemích, které dnes mnohdy neoprávněně leží stranou zájmu českých vysokých škol. Navíc jsme už zjistili, že Tempus přináší své plody velice rychle - naši izraelští partneři nás totiž nedávno vyzvali k přípravě společného mobility projektu, který bychom rádi financovali prostřednictvím evropského programu Erasmus Mundus,*“ popisuje Martin Glogar nedávné zkušenosti.

V současnosti je Tempus již ve své čtvrté fázi, která je vymezena roky 2007 a 2013, a stále funguje jako důležitý nástroj podpory vysokoškolských reforem v zapojených partnerských zemích. Nyní se jej účastní vysoké školy ze států východní Evropy, střední Asie, západního Balkánu a oblasti Středozemního moře. Evropská komise totiž vnímá důležitost role, kterou hrají vysokoškolské instituce při přechodu ke znalostní ekonomice a společnosti. Právě univerzity a jejich učitelé v každé zemi nejen zprostředkovávají nové poznatky a zvyšují tak konkurenceschopnost, ale také zajišťují odbornou přípravu nové generace vedoucích osobností.

Zájemci se mohou do programu Tempus zapojit na základě výzev k předkládání návrhů projektů, které každý rok na podzim vypisuje [Výkonná agentura Evropské komise](#). Tempus však není určen individuálním žadatelům, poskytuje podporu pouze partnerstvím vysokých škol a dalších organizací, jako jsou asociace rektorů, výzkumné instituce nebo orgány státní správy. Šance uspět při výběrovém řízení Evropské komise je poměrně malá. „*Například v letošním roce akademičtí experti vybírali ze 450 návrhů nových projektů Tempus a uspělo necelých 15 procent z nich, z toho 6 s českou účastí,*“ uvádí Tereza Babková z Domu zahraničních služeb, jehož [Národní agentura pro](#)

[evropské vzdělávací programy](#) v ČR působí jako národní kontaktní místo programu.

Program Tempus a spolupráce vysokých škol v jeho rámci přispívá od roku 1990 nejen k úspěšnému budování vysokoškolských institucí v partnerských zemích, ale vede také ke vzniku trvalých a pevných partnerství vysokých škol. U příležitosti 20. výročí vzniku programu uspořádá Evropská komise v březnu 2011 konferenci v srbské metropoli Bělehradě a vydá publikaci *Tempus @ 20 Study*, která bude obsahovat případové studie a příklady dobré praxe za dvě desetiletí fungování programu.

Kontaktní osoba: Tereza Babková / tereza.babkova@naep.cz / 221 850 602

